بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2016/HC-A/393
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:
- ނަން: ޒުލައިޚާ [illegible]
- އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A038383
- ދާއިމީ އެޑްރެސް: ގ. [illegible]
- މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ގ. [illegible]

- އިސްތިއުނާފުގައި ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތް:
- ނަން: ދިވެހި ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ)
- ރަޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު: -
- ދާއިމީ އެޑްރެސް: ވެލާނާގެ
- މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ވެލާނާގެ

- އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 28 ޛުލްޤަޢިދާ 1437 / 31 އޮގަސްޓް 2016
- ނިމުނު ތާރީޚު: 10 ޛުލްޤަޢިދާ 1439 / 23 ޖުލައި 2018

- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2320/Cv-C/2014
- ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: ދައުލަތުގެ ބަދަލު ހޯދުން
- ނިންމެވި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 20 ނޮވެމްބަރު 2014
- ނިމުނު ތާރީޚު: 19 މާރޗް 2016

- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބް ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ، ފަނޑިޔާރު ޝުޖާޢު އުސްމާން، ފަނޑިޔާރު ޢަބްދު

● ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2320/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] ގ. [illegible] / މާލެ، [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] ހުށަހަޅުއްވުމުން ބިނާވެފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގައި ދަޢުވާ ކުރެވުނު ފަރާތަކީ ދިވެހި ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ) އެވެ.

● ފާހަގަ ކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

-01 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2320/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް [illegible] ރިޕޯޓާއި ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ގޮތަށް ބެލިއިރު، މި މައްސަލައިގައި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު 13-E2/CIR/2011/17 (20 އޭޕްރިލް 2011) ގެ ސަރކިއުލަރ [illegible] "ސަރުކާރުގެ [illegible] [illegible] [illegible]" ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއިން [illegible] އެ މިނިސްޓްރީން އެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުގެ [illegible] [illegible] (އެއްލައްކަ ފަންސާސްހާސް) 150000/- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި ގ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އެޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ "[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބެލުމަށްފަހު، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު 13-E2/CIR/2011/17 (20 މެއި 2011) ގެ ސަރކިއުލަރ ނެރުމަށްފަހު އެ ސަރކިއުލަރގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 1350 [illegible] [illegible] ކަން [illegible] [illegible] [illegible] ޝާމިލުވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "ސަރުކާރުގެ [illegible] [illegible]" ގެ [illegible] -/150000 (އެއްލައްކަ ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާ އާއެކު ސަރުކާރުގެ ވަޒީފާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." މިފަދައިންނެވެ.

02- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2320/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާ [illegible] ނިންމަވާފައިވާ ގޮތް [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 01 (އެކެއް) ނުކުތާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

- **[illegible]:** [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2010/SC-A/02 ޤަޟިއްޔާގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ (ހ) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] 08 ސެޕްޓެމްބަރު 2015 ގައި ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] 16

އޯގަސްޓް 2015 ގައި ހުކުމްކުރި ބަޔާނާއި 19 އޮކްޓޫބަރު 2015 ގައި ހުކުމްކުރި ޚުލާޞާ ބަޔާނުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރުން އެދުނު ހުކުމް ސަޕްލިމެންޓް ޕްރޮސިކިއުޝަން އަދި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ވި މައްސަލައާއި ގުޅިގެން ހުކުމްކުރި ބަޔާނުގައިވާ ދެ ވިދާޅުވުން ސާބިތުކުރާ އެ ބަޔާނުގައިވާ ކަންކަން ބަލައި ކުރުމަށް ފުރުސަތު ނުދީ މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު ހުކުމް ނުކުތީއެވެ.

03. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2320/Cv-C/2014 ދަޢުވާއާ އެޕީލަންޓް ނިންމަވާފައިވާ ގޮތް ސަބަބުތައް އަދި ފޯނުން ހަމަޖެހޭ އެއްގޮތްވާގޮތަށް ބެން އެދަޢުވާއާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ގ. ވިލާސް / މާލެ، ޖޯޒިފް ނިޒާމް ފަރުހާން އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުކުމްކުރާފައިވާ ނުކުތާއެއް އެ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ދިފާޢުއްޔާގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރުކާރުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާއި ގުޅިގެން ދިރާސާކޮށްފައި ބަޔާންކޮށްފައި އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

3.1 ފުރަތަމަ ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2320/Cv-C/2014 ދަޢުވާއަކީ،

20 އޭޕްރީލް 2011 ގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން ނެރުއްވާ ނަންބަރު 13-E8/CIR/2011/17 ސަރކިއުލަރ އިން އިއުލާންކުރައްވާ "ސަރުކާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި މަސައްކަތްކުރުން ފިއްތުމުގެ ޕްރޮގްރާމް" ގައި ގ.ވިލާސް/ މާލެ، ޖޯޒިފް ނިޒާމް ބައިވެރިވާން ބޭނުންވެގެން، އެ ޕްރޮގްރާމްގައި ބައިވެރިވުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ހުށަހަޅުއްވުން އެ މިނިސްޓްރީން ހުށަހެޅުމަށް ބަޔާންވެފައިވާ ވަގުތަށް، ގ.ވިލާސް/ މާލެ، ޖޯޒިފް ނިޒާމް އެ ޕްރޮގްރާމްގެ ދަށުން ގަވާއިދުން ލިބޭ ފައިސާއާއި ތަފާތު ފައިސާއެއް ލިބިގެން ނުވާތީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ދައުވާކުރުމުން ސިވިލް ކޯޓުގައި ޖޯޒިފް ނިޒާމް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާއެއްކަމާއި،

[illegible] ޖޫރިމަނާ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ސަރކިއުލަރގައިވާ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖޫރިމަނާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޖޫރިމަނާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޖޫރިމަނާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 150000/-ރ. ([illegible] [illegible] [illegible] ރުފިޔާ) [illegible] [illegible].

3-2 ދެވަނަ ކަމަކީ: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން [illegible] ނަންބަރު 13-E8/CIR/2011/17 ސަރކިއުލަރ އާއި ހަމަ އެމިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު 13-E2/CIR/2011/22 ސަރކިއުލަރ އިން [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" ގެ ދަށުން [illegible] [illegible] 1350 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ސަރކިއުލަރގެ [illegible] ޖޫރިމަނާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޖޫރިމަނާ [illegible] 23 [illegible] 2011 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" ގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] 1350 [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 2 [illegible] [illegible] 49 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ގޮތުގެ މައްސަލަ ބެލުމުން އެނގެން އޮތުމާއެކު، އެގޮތަށް 2 ވަނަ ބިންދަށް ފޯމު ބަލައިގަނެވިފައިވާ ސަބަބު ދައުލަތުން ބަންޑާރަނައިބުން އިސްތިއުނާފު މައްސަލައިގައި އަމަން ހިމެނިފައިވާ ގޮތުގެ މައްސަލަ ބެލުމަށް، ޖަވާބު ދިނީ ހުކުމުގެ ފޯމު ބަލައިގަތުމުގައި އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން އެއްވެސް ދިނުމަށް ކަށަވަރުވެފައިވާ ހާލަތު ތިން ވާޖިބުވެފައި ވޭތުވެދިޔަ ކަށަވަރުވެފައިވާ އެނގުން ކަށަވަރު ބެލުމުގެ ތެރޭ؛ އަދި ޤާނޫނީ ގޮތުގައި ޖަވާބު ދިނީ ބައިގައި ބުނެފައިވާ މެދުގައި ނުވާ މައްސަލަ ފާހަގަކުރެވޭ ކަށަވަރު ނުކުރެވޭނެއެވެ.

3.3 ބިންވެރި ކަމާ؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02

ވާސިލްއާއި ވާރަދަކުރުމުން ނަކަލުގެ (ނ) ގައި، މައްސަލައިގެ ހަމަޖެހުނު އަޅުގަނޑު ފާހަގަ ހުށަހަޅާ އެންމެހައި ހުކުމްކަމުގެ ބަލާފައި ސަރުކާރުގެ މަޖިލީހުން ހުރިހާވެސް ފޮނުވައި ކޯޓުން ހަމަޖެހިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ކަމާގުޅޭ، އަދި މައްސަލައިގެ ހިމެން ހަމަޖެހި ހުރިހާ ޝަރީޢަތް އިދާރާގެ ސާބިތުކުރުމުގެ ޙައްޤުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަޖެހިފައިވާ ހިފެހެއްޓި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ބައިގައި ބަހުސްގެ ފާހަގަކުރެވިފައިވާ، ދައުލަތުގެ ފާހަގަ ސިޔާސީ ކޯޓުން ހުރިހާ ހުކުމްގެ އިދާރާ ސާބިތުކުރުމަށް ޖަވާބު ދިނުމުގެ ފާހަގަ ހުކުމުކުރުމަށް އެދިން ހުކުމް ސާބިތުކުރުމަށް ބަޔާންކުރެވުނު، އަދި ދައުލަތުގެ ފާހަގަ މަ މައްސަލައިގެ ވެރިޔަކު ހުރިހާ ބަލާނުލުމަށް ނު ދިނުމަށް ސާބިތުކުރި ހ ބަލާނުލުމަށް ކަށަވަރު ތަރުތީބު ސާބިތުކުރުމަށް ބުނި މައްސަލަ ނިންމުމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަމުގައި ބިން ޖަވާބު ދިނުމުގެ ފާހަގަ ހުރިހާ ހުކުމްގެ ބަލާފައެވެ،

ޖަވާބު ދިނުމުގެ ފާހަގަ ހުކުމްކަމުގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަދި ހުރިހާ ވެސް، ނިޔާވެރިގެ މަރުހަލާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ހުރިހާ ޝަރީޢަތުގެ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ސާބިތު އަމިއްލަ އެހެ އިދާރާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުރިހާ ހުކުމްކަމުގެ، އެކަން އިސްތިއުނާފު ވާދުގެ 1.8 ގައިވެސް ޖަވާބު ފާހަގަ

ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހާސިލުކުރުމަށް
އެދިފައިވަނީ، ޖުމްލަ ވީޒާ ފޯމު ހުށަހަޅާފައިވަނީ 1350 އެޕްލިކޭޝަން ފޯމު [illegible] ސާބިތުކުރުމަށް
[illegible] ބަޔާނެއް ދައުލަތުން [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ޖުމްލަ ވީޒާގެ [illegible] [illegible]،

[illegible] ހުށަހެޅި [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ [illegible] [illegible]
[illegible] އެ ލިސްޓުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ތައްގަނޑު [illegible] އެ ލިސްޓުގެ
ބައްލަވަން [illegible]، އެ ސިޓީ އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ނަންބަރު 13-E/32/2015/95
(26 ޖޫން 2015) ގެ ސިޓީކަމާއި، އަދި އެ ލިސްޓުން ބަލާއިރު، ޖުމްލަ ވީޒާގެ އެޕްލިކޭޝަން
ހުށަހަޅާފައިވަނީ 1350 ފޯމު ހުށަހެޅުން [illegible] ސާފުކޮށް އެނގޭކަމާއި،

[illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] ހުށަހެޅި ކުރިން ހުށަހެޅުނުކަމަށް
[illegible] ހެކީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ލިބިގެންވާކަން ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/HC-A/274 ޤަޟިއްޔާއިން އެނގެން އޮންނަކަމާއި،
[illegible] މި ޤަޟިއްޔާއަށްބަލާއިރު ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިސްޓަކުން [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] [illegible]، އެހެންކަމުން
[illegible] [illegible] މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible]
[illegible] އަސާސެއްކަމުގައި ނުފެންނަކަމަށެވެ.

3.4 ހަތަރުވަނަ ކަމަކީ: މި މައްސަލާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ސަރުކާރުގެ
މަސައްކަތްތަކާއި [illegible] [illegible] [illegible]" އަދި [illegible] ސަރުކާރުން ކުރިއަށް

"އިކޮނޮމިކް ރިކަވަރީ ޕްރޮގްރާމް" ގެ ދަށުން އެޅުނު ހިޔަވަޅުތަކުގެ ތެރެއިން އޭޝިއަން ޑިވެލޮޕްމެންޓް ބޭންކުގެ 16 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރުގެ އެހީގެ ދަށުން 2011 ވަނަ އަހަރު ހިންގުނު ޕްރޮގްރާމެއްކަމާއި، އެ ޕްރޮގްރާމް ހިންގާފައިވަނީ އެ ބަޖެޓުން ބިނާކޮށްގެން، އަދި ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުންނަށް އެ ޕްރޮގްރާމުގައި ބައިވެރިވެ، ވަޒީފާއިން ވަކިވުމުގެ ފުރުޞަތު [illegible] [illegible]، އެ ޕްރޮގްރާމް [illegible] އެތައް އަހަރެއް ވޭތުވެފައިވާކަމާއި، އަދި [illegible] [illegible] ވަޒީފާއިން ވަކިވެގެން ގޮސްފައިވާކަމާއި، މި ދައުވާ [illegible] [illegible] [illegible] އެ ޕްރޮގްރާމް ނިމިދިޔައިރު 2014 ވަނަ އަހަރުގައިކަން މި މައްސަލާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމާއި،

އެހެންކަމުން، މި މައްސަލާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޕްރޮގްރާމަކީ 2011 ގައި ހިންގައި [illegible] ޕްރޮގްރާމަކަށްވާއިރު، [illegible] [illegible] އޭގެ [illegible] ވަޒީފާއިން ވަކިވެގެން ގޮސްފައިވާ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނެތްކަމެވެ.

3.5 ފަސްވަނަ ސުވާލު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2320/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކޮށްދެވުނު ސަބަބުތަކަށްޓަކައި [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2320/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޙުކުމް [illegible]

ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެ ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމެވުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ސަބުތީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.